

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/201240>
31.08.2026, 03:52

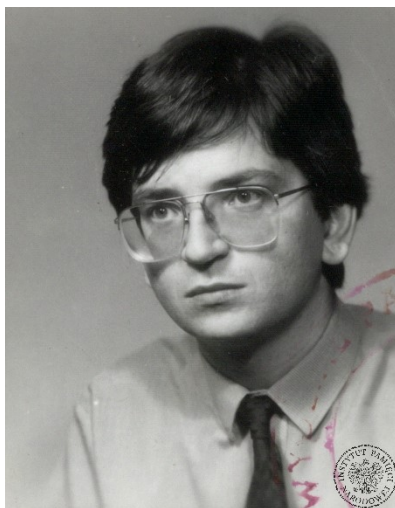
40. rocznica premiery filmu Seksmisja

14 maja 1984 r. mija 40. rocznica od premiery filmu Seksmisja. Komedia Juliusza Machulskiego uzyskała miano kultowej, a role Jerzego Stuhra i Olgierda Łukasiewicza wpisały się na stałe do historii polskiej kinematografii. Produkcję pokochali również widzowie w Związku Sowieckim.

13.05.2024

Kultowy film „Seksmisja”

„Seksmisja” to jedno z najbardziej znanych dzieł w historii polskiego kina, które nie tylko zapewniło rozrywkę widzom, ale także stworzyło pole do dyskusji na temat społeczeństwa, polityki i roli kobiety w społeczeństwie. Film ten, wyreżyserowany przez Juliusza Machulskiego, w mistrzowski sposób łączył w sobie elementy komedii, science fiction i satyry, stając się jednym z kultowych obrazów w historii kinematografii Polski.

fot. Juliusz Machulski sygn. BU_1003_7625

Głównymi bohaterami filmu są zahibernowani w 1991 r. Albert (grany przez Olgierda Łukaszewicza) i Maks (grany przez Jerzego Stuhra), którzy budzą się po wojnie w totalitarnym świecie pozbawionym mężczyzn. Na Ziemi zaszły radykalne zmiany – pozostały jedynie kobiety, które rozmnażają się za pomocą dzieworództwa. W nowej rzeczywistości i matriarchalnym społeczeństwie mężczyźni uważani są za istoty niedoskonałe. Ku zgrozie bohaterów kobiety chcą poddać ich „naturalizacji”, czyli przeprowadzić operację zmiany płci.

Główny przekaz filmu dotyczy konfliktu między patriarchalną a egalitarną wizją społeczeństwa oraz roli kobiet w tym kontekście. Ponadto film porusza także temat manipulacji i propagandy. Machulski wykorzystuje ten motyw, by krytykować totalitarne reżimy, które używają tych mechanizmów do manipulacji i kontrolowania społeczeństwa.

Nie można także pominąć humoru, który przepełnia fabułę filmu. Dialogi „Seksmisji” są pełne dowcipnych dialogów, akcja opiera się na absurdalnych sytuacjach i zabawnych wątkach, co sprawia, że film dostarcza rozrywki widzom. Jednak pod powierzchnią humoru kryje się głębszy przekaz dotyczący społecznych i politycznych realiów PRL.

Sowieccy cenzorzy i „Nowe Amazonki”

Inicjatywa pokazania filmu w Związku Sowieckim wyszła od Sekretarza Generalnego Michaiła Siergiejewicza Gorbaczowa. Sowiecki przywódca obejrzał go podczas wizyty w Warszawie i był pod wrażeniem paraleli, jakie zarysowali twórcy filmu pomiędzy obrazem totalitarnego społeczeństwa kobiet a realiami panującymi w krajach obozu socjalistycznego.

Sprowadzony do Moskwy film stał się prawdziwym bólem głowy dla cenzorów w ZSRS. Film w sowieckiej dystrybucji filmowej pojawił się w 1986 r. W drodze do widza film został pozbawiony wszystkiego, co cenzorzy uznali za niepotrzebne. Zniknął szokujący do obywateli ZSRS tytuł „Seksmisja”, został zamieniony na „Nowe Amazonki”. Cenzorzy wycinali nie tylko sceny z nagimi ciałami, ale także wszelkie aluzje polityczne. Łącznie film został skrócony o około 25 minut. Mimo tych zmian film osiągnął sukces w kraju „wielkiego brata”. Po bilety do kina ustawiały się ogromne kolejki, a obejrzało go ok. 40 milionów widzów.

W dniach 23-24 maja 2023 r. w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Twórcy, dziennikarze i naukowcy wobec władz komunistycznych” zorganizowano ogólnopolską konferencję naukową [„Filmowcy w rzeczywistości politycznej Polski Ludowej”](#).

Środowisko filmowe Polski Ludowej do dziś jest przedmiotem licznych opracowań. Najczęściej jednak koncentrują się one wokół życia prywatnego ludzi filmu lub ich warsztatu zawodowego. Niewiele jest publikacji naukowych, których tematem byłoby ukazanie ówczesnych filmowców w realiach komunistycznego państwa: ich postaw politycznych, relacji z partią, resortem kultury, aparatem bezpieczeństwa i cenzurą, zaangażowania w inicjatywy opozycyjne bądź przeciwnie – w działania propagandowe władz. Konferencja była próbą wypełnienia tej luki badawczej.

Do bezpłatnego pobrania Biuletyn IPN nr 7 (66) z 2006 r. pt. [PRL w filmie](#).

NR 7 (66)
lipiec 2006

BIULETYN IPN

PRL w filmie

numer indeksu 374431
nakład 4000 egz.
cena 6,50 zł (w tym 0% VAT)

Spektakl Teatru Telewizji
„Śmierć rotmistrza Pileckiego”

Biuletyn nr 7 (66) lipiec 2006

Zachęcamy do zapoznania się z artykułami i materiałami audio-wideo dostępnymi w portalu przystanekhistoria.pl oraz IPNtv w tematyce związanej z cenzurą w PRL.

W katalogu osób inwigilowanych przez organy represji PRL znalazły się wpisy dotyczące ludzi kina, aktorów, kaskaderów i reżyserów. Zapraszamy Państwa do zapoznania się z krótkim biogramem [Andrzeja Daniłowicza](#) - jednego z pierwszych zawodowych polskich kaskaderów

filmowych, który bił się na torty w „Seksmisji”. Informacje o jego rozpracowaniu przez Służbę Bezpieczeństwa znajdziecie Państwo [w przygotowanym przez IPN katalogu osób „rozpracowywanych”](#).

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala